

Protocols d'intervenció conjunta entre el Servei d'Infància i Família de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials i el Servei de Salut de les Illes Balears

Protocols d'intervenció conjunta entre el Servei d'Infància i Família de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials i el Servei de Salut de les Illes Balears

COORDINADORA DEL DOCUMENT

Cristina Martín Fernández de Landa

GRUP DE TREBALL

Hospital Universitari Son Espases

- Arbona Roda, Antonia. Treballadora social
- Balliu Badia, Pere Ramon. Cap de la Secció de Neonatologia
- Bonvehí Soldevila, Aida. Pediatra
- Cañellas Cardell, Francisca. Treballadora social
- Cirer Adrover, Rosa Inmaculada. Assessora jurídica
- Ferrés Serrat, Francesc. Cap del Servei de Pediatria
- Pérez Velasco, Carmen. Pediatra
- Rojas López, Concepción. Treballadora social i excoordinadora de la Unitat de Treball Social Sector Sanitari de Ponent

Hospital Universitari Son Llàtzer

- Galmés Bonaz, María Antonia. Assessora jurídica
- Rigo Salvà, Esperanza. Treballadora social
- Vidal Palacios, Carmen. Cap del Servei de Pediatria

Hospital de Manacor

- Cardell Cerdà, Pilar. Treballadora social
- Domingo Ruiz, Ana. Pediatra
- Galmés Bassa, Antonio. Supervisor d'infermeria de la Unitat Maternoinfantil
- Jiménez Ignacio, Francisca. Cap del Servei de Pediatria

Hospital Comarcal d'Inca

- Hernández Saavedra, Agustín. Cap del Servei d'Obstetrícia i Ginecologia
- Hervas Masip, Daniel. Cap del Servei de Pediatria
- Ureña Morales, Javier. Assessor jurídic
- Vives Ramis, Margarida. Treballadora social

Gerència d'Atenció Primària de Mallorca

- Bernat Noguera, Aina. Pediatra. Grup Pediatria Social
- Crespi Verger, Neus. Treballadora social. Grup Pediatria Social
- De la Torre Vidal, Monserrat. Metgessa de família
- Martín Delgado, Mª Isabel. Coordinadora de pediatria del Gabinet Tècnic
- Redondo Gago, Marta. Pediatra. Grup Pediatria Social
- Sánchez Grau, Manuela. Treballadora social
- Vidal Thomàs, Clara. Infermera del Gabinet Tècnic

Institut Balear per a la Salut Mental de la Infància i l'Adolescència (IBSMIA)

- Andreu Servera, Maria Rosa. Treballadora social de les unitats comunitàries de salut mental de la infància i l'adolescència d'Inca i de Manacor
- Cañellas Garau, Miquel. Treballador social
- Flórez Fernández, Isabel. Directora

Unitats de salut mental

Sáenz de Miera, Cristina. Treballadora social de la Unitat de Salut Mental del Centre de Salut Emili Darder (Palma)

Pla d'Addiccions i Drogodependències de les Illes Balears (PADIB)

Janer Dorce, M.ª Eugenia. Treballadora social

Unitat de Conductes Addictives (UCA)

- Alonso Ramis, Juan Manuel. Coordinador de les UCA i metge de la UCA 2 i de la UCA Jove
- González Rayó, Amalia. Treballadora social i responsable de la UCA 2

Servei d'Infància i Família del Consell de Mallorca

- Company Matas, Francisca. Treballadora social
- Martín Fernández de Landa, Cristina. Tècnica de gestió de la Secció Juridicotècnica
- Muñoz Rico, Antonio. Cap del Servei
- Sáez Campos, Francisco. Treballador social
- Sánchez Curto, Cristian Raúl. Assessor jurídic i cap d'Urgències

REVISIÓ

Oficina de Qualitat del Servei de Salut de les Illes Balears

AGRAÏMENTS

A totes les persones del Servei de Salut i del Servei d'Infància i Família que han col·laborat en els diferents grups de treball aportant experiència professional, cosa que ha fet possible elaborar els documents que es recullen en aquest dossier, sempre amb el propòsit d'optimitzar l'atenció de les persones menors de edat que estiguin en la situació de desprotecció a Mallorca.

Edició

Servei de Salut de les Illes Balears / Institut Mallorquí d'Afers Socials. Juny de 2022

Maquetació i revisió lingüística

Bartomeu Riera Rodríguez. Cap del Servei de Planificació Lingüística. Servei de Salut de les Illes Balears

ISBN

978-84-42192-3

Com citar aquest document

Fernández de Landa CM [coord.]. Protocols d'intervenció conjunta entre el Servei d'Infància i Família de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials i el Servei de Salut de les Illes Balears. Palma: Servei de Salut de les Illes Balears / Institut Mallorquí d'Afers Socials; 2022

Índex de continguts

Introducció.....	9
Objectius.....	9
Destinatari.....	9
Població diana.....	9
Metodologia.....	10
Documents consensuats i aprovats pels grups de treball.....	10
ANNEXOS.....	11
Annex 1. Informe dels centres d'atenció primària.....	13
Annex 2. Protocol d'actuacions entre els hospitals i el Servei d'Infància i Família en els possibles casos de desprotecció greu.....	18
Annex 3. Protocol d'actuacions quan la sospita de desprotecció no prové d'un hospital.....	20
Annex 4. Protocol d'actuacions amb relació a <i>nasciturus</i>	21
Annex 5. Protocol d'execució de tuteles als centres sanitaris.....	22
Annex 6. Protocol d'actuació entre l'IBSMIA i el Servei d'Infància i Família.....	25

Introducció

Amb la finalitat de crear canals de comunicació i coordinació entre els diferents serveis sanitaris públics (hospitals, centres de salut, serveis sanitaris específics...) i el Servei d'Infància i Família del Consell de Mallorca, s'han fet diverses reunions en les quals ha participat personal tècnic dels dos àmbits professionals.

El propòsit d'aquests grups de treball ha estat arribar al consens i expressar-lo en documents per elevar-los a escala institucional com un acord de col·laboració entre administracions públiques —en aquest cas, del Servei d'Infància i Família de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (Consell de Mallorca) i de la Conselleria de Salut i Consum del Govern de les Illes Balears— que treballen i vetlen pels drets i per la protecció de les persones menors d'edat més vulnerables.

La intenció és que aquests documents passin a formar part d'un dossier obert i actiu, al qual s'hi puguin afegir més documents que es vagin consensuant en el futur i d'aquesta manera serveixin com a guia pràctica d'actuació per als professionals, basada en qüestions que el personal tècnic ha debatut i acordat en els diferents grups de treball.

Objectius

- Aclarir els circuits de notificació i derivació de casos.
- Implantar recorreguts de devolució i retorn d'actuacions al personal tècnic que fa les derivacions.
- Organitzar actuacions en què professionals d'ambdós àmbits han d'intervenir conjuntament (per exemple, en l'execució de tuteles).
- Crear grups de treball com a fòrums de debat i resolució de casuístiques concretes.
- Potenciar la formació com a garantia d'una atenció de qualitat.

Destinataris

Professionals de l'Àrea de Salut de Mallorca (Servei de Salut de les Illes Balears) i professionals del Servei d'Infància i Família de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (Consell de Mallorca) implicats en l'atenció de persones menors d'edat en situació de possible desprotecció o maltractament.

Població diana

Persones menors de edat (inclosos els *nasciturus*) en situació de desprotecció o maltractament.

Metodologia

De les reunions que es van fer va sorgir la proposta de crear grups de treball multidisciplinaris, amb professionals del Servei d'Infància i Família i del Servei de Salut, per debatre i assolir acords sobre qüestions d'interès comú en l'abordatge de casos de persones menors d'edat en els quals estiguin involucrats tots dos serveis.

S'han treballat les temàtiques següents:

- A) Creació de formularis i informes que s'han de fer des de l'àmbit sanitari.
- B) Actuacions que s'han de dur a terme davant possibles situacions de desprotecció greu.
- C) Execució de resolucions de tutela als centres sanitaris.
- D) Derivacions bidireccionals entre el Servei d'Infància i Família i l'Institut Balear per a la Salut Mental de la Infància i l'Adolescència (IBSMIA).

Documents consensuats i aprovats pels grups de treball

- 1) Formulari que han d'emplenar els centres de salut d'atenció primària (model 1)

Aquest formulari, a sol·licitud de la Direcció d'Infància, Joventut i Famílies del Govern de les Balears, s'ha integrat com a annex en el Protocol marc d'actuacions contra el maltractament a nins i adolescents de les Illes Balears i és el que s'empra oficialment en l'àmbit autonòmic des que ho va aprovar el Consell de Govern en la sessió del 21 de juny de 2021 (annex 1).

- 2) Protocol d'actuació entre hospitals i el Servei d'Infància i Família

S'han consensuat les actuacions que han de dur a terme cadascun dels serveis en una eventual situació de desprotecció greu d'una persona menor d'edat quan és atesa en dependències sanitàries (annex 2).

- 3) Protocol d'actuacions quan la sospita de desprotecció prové d'un àmbit diferent dels hospitals (serveis socials comunitaris, centres educatius, centres d'oci, particulars, d'altres...) i és el Servei d'Infància i Família qui demana la col·laboració del centre sanitari (annex 3).

- 4) Protocol d'actuacions en casos de *nasciturus* (annex 4)

- 5) Protocol d'execució de tuteles en centres sanitaris

Document que estableix les actuacions que han de dur a terme els professionals dels hospitals i els tècnics del Servei d'Infància i Família per executar una tutela d'una persona menor d'edat que és en un centre sanitari (annex 5).

- 6) Protocol d'actuació de l'IBSMIA amb el Servei d'Infància i Família

Inclou un document informatiu sobre l'abast de la claudicació en els casos en què els tutors legals de la persona menor d'edat es plantegin no anar a cercar-la en rebre l'alta mèdica d'un hospital (annex 6).

ANNEXOS

Annex 1. Informe dels centres d'atenció primària

El formulari anomenat *Model 1* és el document que han d'emplenar els professionals de l'atenció primària per traslladar informació sociosanitària al Servei d'Infància i Família per tal de derivar-hi un cas o complir un requeriment d'informació. Es tracta d'un document intern, d'ús entre els professionals.

Està disponible en PDF electrònic, de manera que s'ha d'emplenar directament amb l'ordinador; per tant, no s'han d'imprimir les imatges que es mostren en les pàgines següents. El podeu descarregar des d'aquest enllaç: www.caib.es/sites/rumi/ca/informe_menors_model_sociosanitari.

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ INFÀNCIA, JOVENTUT
I FAMÍLIES

MODEL 1 INFORME ATENCIÓ PRIMÀRIA

INSTRUCCIONS:

En cas de que no es pugui recollir alguna de les dades es deixa en blanc, ja s'aniràn complimentant per els professionals d'altres serveis on arribin els informes.

Es recomanable guardar l'informe dins el dispositiu, perquè permet una millor edició i fer els canvis abans d'enviar-lo.

Si hi ha algun informe ja elaborat del cas es pot adjuntar.

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
INFÀNCIA, JOVENTUT
I FAMÍLIES

Logo emissor

MODEL 1 - INFORMACIÓ DES DE L'ÀMBIT SANITARI
a emplenar pels Centres Sanitaris d'Atenció Primària

1. Dades d'identificació

Dades de la persona menor d'edat

DNI/NIE/passaport	Nom			Primer llinatge		Segon llinatge
Data de naixement	☐ Dona ☐ Home ☐ No binari	☐ No	☐ Sí	Discapacitat: ☐ %		Diagnòstic
Adreça (via pública)	Número	Pis	Porta	Codi postal		Municipi
Illa	Telèfon		Adreça electrònica			

Dades tutor/a 1

DNI/NIE/passaport	Nom			Primer llinatge		Segon llinatge
Data de naixement	☐ Dona ☐ Home ☐ No binari	☐ No	☐ Sí	Discapacitat: ☐ %		Diagnòstic
Adreça (via pública)	Número	Pis	Porta	Codi postal		Municipi
Estat civil	Telèfon		Adreça electrònica			
Parentiu/relació						

Dades tutor/a 2

DNI/NIE/passaport	Nom			Primer llinatge		Segon llinatge
Data de naixement	☐ Dona ☐ Home ☐ No binari	☐ No	☐ Sí	Discapacitat: ☐ %		Diagnòstic
Adreça (via pública)	Número	Pis	Porta	Codi postal		Municipi
Estat civil	Telèfon		Adreça electrònica			
Parentiu/relació						

Emplenar amb SÍ, NO, NC

Maltractament prenatal		1.2. Desordres funcionals		1.4. Problemes de desenvolupament cognitiu	
Pateix malaltia crònica?		Problemes de son		Retards en la parla	
Quina?		Enuresi / encopresis		Problemes d'atenció o hiperactivitat	
Signes d'higiene deficient		Desordres d'apetit (anorèxia/bulímia)		Fracàs escolar	
Presència de càries dental o higiene bucodental deficient		Restrenyiment mantingut		Retraïment	
Signes de malnutrició		Estantament ponderal/pondoestatural		Disminució del rendiment	
1.1. Problemes emocionals		1.3. Problemes conductuals		Accidents freqüents	
Depressió		Conductes agressives familiars/iguals		Retràs psicomotor	
Ansietat		Fugides		1.5 Malaltia mental	
Aïllament		Conductes delictives		Diagnòstic	
Irritabilitat		Addiccions amb substàncies?		1.6. Reconeixement de discapacitat	
Conductes regresives		Quines?		Diagnòstic	
Manca de control emocional		Addiccions sense substàncies?		Percentatge reconegut	
Pors repetides i variades		Quines?		1.7. Altres	
Problemes psicossomàtics		Problemes psicossomàtics			
Culpa o vergonya extremes		Conductes lesives			
Dificultat per relacionar-se amb iguals					

Model 1 v2
Pàgina 1

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ INFÀNCIA JOVENTUT
I FAMÍLIES

Logo emissor

2. Dades dels progenitors	Llinatge(s), Nom	DNI / NIE / Passaport	Relació /parentiu
Progenitor 1			
Progenitor 2			

2.1. Dades de salut progenitor 1	Especificar	Es troba en tractament?	2.2. Dades de salut progenitor 2	Especificar	Es troba en tractament?
Malalties orgàniques importants			Malalties orgàniques importants		
Deficiències físiques o sensorials			Deficiències físiques o sensorials		
Deficiències psíquiques			Deficiències psíquiques		
Malaltia mental			Malaltia mental		
Addiccions amb substàncies			Addiccions amb substàncies		
Addiccions sense substàncies			Addiccions sense substàncies		
Altres			Altres		

2.3. Posicionament dels progenitors	Progenitor 1	Progenitor 2
Manca de supervisió parental		
Incompliment de calendari de vacunació No acudeix a les visites del PSIA		
Retard en la primera visita pediàtrica o poques revisions durant l'embaràs		
Retard en la cerca d'assistència sanitària		
No acceptació dels problemes sanitaris dels seus fills/es i col·laboració		
Consultes múltiples als hospitals per a evitar retrobar un mateix professional		
Incapacitat parental de control de conductes		
Acompanyament de l'infant/adolescent al centre sanitari		

3. Altres informacions (si es coneixen)			
Sospita de maltractaments físics i/o emocional		Historial tràfic drogues dels progenitors	
Sospita d'abús sexual		Empresonament d'algun dels progenitors	
Negligència/Tracte Inapropiat/Abandó		Prostitució	
Qualcuna notificació prèvia via RUMI		Pares molt joves	
Institucionalització del infant/adolescent o dels germans/germanes		Embaràs no desitjat	
Separació/Divorci dels progenitors		En seguiment per Serveis Socials	
Problema relacional de parella		En seguiment per Serveis Especialitzats d'Infància i Família	
Violència conjugal		Precarietat econòmica severa	
Violència de fills a pares/mares		Desescolarització Explotació sexual	
Entrada recent d'una nova figura parental			
Canvis continuats de parella		Explotació laboral/Mendicitat	
Criança amb persones diferents als progenitors		Corrupció	
Sense xarxa de suport familiar		Síndrome Munchausen per poders	

4. Altres dades d'interès

Model 1 v2
Pàgina 2

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ INFÀNCIA, JOVENTUT
I FAMÍLIES

Logo emissor

Informe emès a

_____ d _____ de 20____.
(municipi) (dia) (mes) (any)

5. Dades professional emissor/a 1

Llinatges, Nom	Número de col·legiat/da	Signatura
Adreça de correu electrònic	Telèfon	

6. Dades professional emissor/a 2

Llinatges, Nom	Número de col·legiat/da	Signatura
Adreça de correu electrònic	Telèfon	

ATENCIÓ!

DOCUMENT QUE AFECTA A LA INTIMITAT DE LES PERSONES. SUBJECTE A RESERVA I CONFIDENCIALITAT, (art 18.1 CE; art. 4 L.O. 1/1996 de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, de modificació parcial del C.C. yy de la LEC; art. 96 de la Llei 9/2019 de 28 de febrer de la atenció i dels drets de la infància i la adolescència de les Illes Balears; L.O. 3/2018, de 5 de desembre de Protecció de Dades personals i Garantia dels Drets Digital

Annex 2. Protocol d'actuacions entre els hospitals i el Servei d'Infància i Família en els possibles casos de desprotecció greu

Accions de l'hospital	Accions del Servei d'Infància i Família
<p>1) Elaboració del RUMI (Registre Unificat de Maltractament Infantil).</p> <p>2) Interconsulta a la unitat de treball social.</p> <p>3) Comunicació al jutjat de guàrdia (comunicat judicial).</p> <p>4) Notificació al Servei d'Infància i Família i a la Fiscalia de Menors (fax 971 21 94 82) adjuntant una còpia del RUMI, l'informe mèdic d'intervenció i una còpia del comunicat judicial, si n'hi ha.</p> <p>5) Si és possible (només en horari laboral), contacte amb els tècnics del Servei d'Infància i Família perquè valorin el cas.</p> <p>6) En casos de sospita d'abús sexual infantil o explotació sexual comercial infantil i adolescent de menys de 72 hores, comunicació al Jutjat de Guàrdia perquè compareguin a l'hospital 1) el forense, de manera urgent, i 2) les forces i cossos de seguretat de l'Estat, per a una possible intervenció protectora de la persona menor d'edat.</p> <p>7) Indicació de si hi ha informació addicional d'altres intervencions hospitalàries.</p> <p>8) Alta hospitalària, si escau.</p> <p>9) Comunicació al centre de salut de referència.</p> <p>10) Informe de la unitat de treball social sobre les intervencions que hagi duit a terme abans de l'alta (model 2).</p>	<p>1) Devolució de la recepció del RUMI indicant el professional referent assignat.</p> <p>2) Contacte del tècnic referent amb el professional que ha fet la derivació, al més aviat possible.</p> <p>3) Valoració sobre la conveniència o no d'adoptar mesures jurídiques de protecció per preservar la integritat de la persona menor d'edat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Si cal una actuació immediata: organització de l'execució de la mesura de tutela a l'hospital segon el Protocol d'execució de tuteles. – Si no cal una actuació immediata: <ul style="list-style-type: none"> a) Comunicació expressa per correu electrònic a la unitat de treball social de l'hospital indicant que el cas està en procés de valoració. b) Sol·licitud d'ampliació d'informació, si escau: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Clínica. ▪ A la unitat de treball social (intervencions i coordinació amb altres serveis). ▪ Al centre de salut de referència amb el model 1.

Telèfon d'accés directe a la Secció d'Urgències del Servei d'Infància i Família: 618 19 16 71, de 8.00 a 15.00 en dies laborables.

Apèndix. Formulari d'informació social per als hospitals del Servei de Salut (model 2)

No imprimiu aquesta imatge del formulari: està disponible en PDF electrònic per poder emplenar-lo directament amb l'ordinador.

 G CONSELLERIA O SALUT I CONSUM I SERVEI SALUT B ILLES BALEARS	 IMAS Departament de Drets Socials Consell de Mallorca				
Model 2. Informe social per a hospitals del servei de salut					
Dades del professional de la unitat de treball social sanitari de l'hospital					
Primer llinatge	<input type="text"/>	Segon llinatge	<input type="text"/>		
Nom	<input type="text"/>	Telèfon	<input type="text"/>		
Centre/Servei	<input type="text"/>				
Dades de la persona menor d'edat					
Primer llinatge	<input type="text"/>	Segon llinatge	<input type="text"/>		
Nom	<input type="text"/>	DNI/NIE	<input type="text"/>	Data naixement	<input type="text"/>
Intervencions del professional de la unitat de treball social sanitari de l'hospital					
<div style="border: 1px solid black; height: 80px;"></div>					
Intervencions amb la coordinació de treball social sanitari de l'hospital i serveis externs					
<div style="border: 1px solid black; height: 80px;"></div>					
Data de l'informe	Signatura				
<input type="text"/>					

Per complementar la informació remesa anteriorment al RUMI,
cal enviar aquest formulari a criteri del treballadora social sanitari de l'hospital.

Annex 3. Protocol d'actuacions quan la sospita de desprotecció no prové d'un hospital

Aquests són les accions que cal dur a terme quan la sospita de desprotecció no prové de l'àmbit hospitalari, sinó de serveis socials comunitaris, de centres educatius, de centres d'oci, de persones particulars o d'un altre àmbit i és el Servei d'Infància i Família qui demana col·laboració de l'àmbit sanitari.

Accions del Servei d'Infància i Família	Accions de l'hospital
<ol style="list-style-type: none"> 1) Sol·licitud d'informació al centre de salut referent (model 1). 2) Sol·licitud de possible informació a l'hospital de referència (sense format). Cal indicar-hi els aspectes següents: <ul style="list-style-type: none"> ▫ Motiu d'incoació de l'expedient en el Servei d'Infància i Família. ▫ Mesura judicial, si se n'ha adoptat alguna. ▫ Informació concreta que se sol·licita. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Remissió d'informació rellevant, sense format definit. 2) Si no hi ha informació rellevant, s'ha de comunicar per escrit.

Annex 4. Protocol d'actuacions amb relació a *nasciturus*

Accions del Servei d'Infància i Família	Accions de l'hospital
<ol style="list-style-type: none"> 1) Sol·licitud (enviada per fax) de col·laboració a l'assessoria jurídica de l'hospital sobre el possible futur naixement d'un infant en risc. 2) Indicació dels factors de risc detectats en els progenitors.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Comunicació mitjançant l'assessoria jurídica al Servei d'Infància i Família sobre el naixement indicant la data d'alta hospitalària prevista. 2) Casos de naixements i d'alta hospitalària en dies festius: comunicació al Servei d'Infància i Família tan aviat com sigui possible. 3) En cas de risc per al nadó, actuar segons l'annex 2.

Nota: *nasciturus* és la manera com es designa l'ésser humà ja concebut però no nascut.

Annex 5. Protocol d'execució de tuteles als centres sanitaris

Qüestions habituals

- Els nounats de la maternitat han de romandre al costat sa mare durant l'ingrés, a la mateixa habitació, llevat que les prescripcions mèdiques i clíniques aconsellin el contrari.
- Les peticions de col·laboració a l'hospital s'han de fer expressament a la seva assessoria jurídica. El canal de comunicació per a la coordinació de les actuacions entre els tècnics del Servei d'Infància i Família i de l'hospital ha de ser el treballador social.
- En cap cas els professionals dels hospitals han de comunicar als progenitors o tutors o als familiars o persones afins la mesura judicial de tutela adoptada i, per norma general, tampoc han d'intervenir en l'acte de retirada de la persona menor d'edat.
- Sempre s'ha de preservar la identitat dels professionals sanitaris que deriven el cas ometent-ne la identificació personal i utilitzant la nomenclatura genèrica del servei que fa la derivació.
- No s'ha d'executar una tutela en ocasió d'una cita de la persona menor d'edat a les consultes externes de l'hospital ni a un centre d'atenció primària, llevat que un jutjat o la Fiscalia de Menors ho determini. Quan estigui en risc la vida o la integritat física de la persona menor d'edat ha de ser traslladada a les dependències del servei hospitalari d'urgències per no interferir en el funcionament normal de les consultes externes i no afectar altres pacients.
- Si es preveu que per executar la retirada de la persona menor d'edat farà falta la intervenció dels cossos de seguretat de l'Estat, els tècnics del Servei d'Infància i Família els ha de demanar auxili; per tant, només de manera excepcional hi podran intervenir els membres de seguretat privada de l'hospital.
- Per articular l'acte de retirada de la persona menor d'edat, els tècnics del Servei d'Infància i Família s'han de posar en contacte amb els professionals del centre sanitari per coordinar de la millor manera possible l'actuació conjunta prenent en consideració les circumstàncies organitzatives i de calendari d'ambdós serveis per organitzar la retirada.

Notificació als progenitors a la seu de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials

Es refereix als casos en què la persona menor d'edat és a les dependències del centre sanitari però els progenitors o tutors no hi són, de manera que la notificació de la resolució es podrà fer a les dependències de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS).

Casos de nounats que continuen ingressats després de l'alta hospitalària de la mare o persones menors d'edat ingressades a l'hospital

L'hospital sempre ha de mantenir informat el Servei d'Infància i Família amb prou antelació sobre quin dia es preveu l'alta hospitalària de la persona menor d'edat. A més, el dia de l'alta l'hospital ha de disposar de tota la documentació pertinent (informe mèdic d'alta, pròximes cites, etc.).

Tan aviat com sigui possible els tècnics del Servei d'Infància i Família han de remetre una còpia de la resolució de tutela per fax a l'assessoria jurídica de l'hospital.

Per la seva part, els tècnics del Servei d'Infància i Família han de citar els progenitors o tutors a la seu de l'IMAS per notificar-los la resolució de tutela, explicar-los les conseqüències d'aquesta mesura, dur a terme el tràmit d'audiència i informar-los sobre la situació de les visites, si escau.

Si és possible, simultàniament els tècnics del Servei d'Infància i Família han de dur a terme la retirada de la persona menor d'edat de l'hospital per traslladar-la a la família d'acollida o al servei d'acolliment residencial que pertorqui; per això han de recomanar als progenitors o tutors que no tornin a l'hospital al·legant que la persona menor d'edat ja no és a les dependències del centre sanitari o proporcionant-los la informació escaient.

En cas que la persona menor d'edat estigui físicament a càrrec d'un cuidador que no sigui directament persona interessada en el procediment, els tècnics del Servei d'Infància i Família li han de comunicar verbalment la mesura judicial i l'abast que aquesta té, però no li han de notificar la resolució.

Si la persona menor d'edat ha de continuar ingressada a l'hospital, cal informar els progenitors o tutors sobre el règim de visites, si n'hi ha, tant per a ells com per als familiars i les persones afins. Si no hi ha dret a fer visites, l'hospital n'ha d'informar el seu personal perquè col·labori per fer complir allò que estipula la resolució de tutela.

Si la persona menor d'edat ha de passar a una família d'acollida que se n'hagi de fer càrrec durant l'estada hospitalària, cal presentar aquesta família als professionals de l'hospital per coordinar les visites i altres qüestions relacionades.

Persona menor d'edat que és en una consulta externa o al servei hospitalari d'urgències acompanyat d'una persona diferent dels progenitors o tutors (familiars, professionals d'educació o temps lliure, etc.)

Es tracta de casos en què, durant una intervenció sanitària de caràcter puntual, el personal del centre sanitari o de l'hospital determina que hi ha indicadors que la persona menor d'edat pot estar en situació de risc de desemparament i no se'n pot garantir la protecció.

Com cal actuar

- Dies laborables en horari de matí:
  - Notificar-ho (RUMI) al Servei d'Infància i Família.
  - Contactar amb els tècnics del Servei d'Infància i Família perquè valorin el cas.
  - Informar del cas a la Fiscalia de Menors per fax (971 219 482).
  - Emetre el comunicat judicial.

Si es pren en consideració la necessitat d'assumir la tutela, els tècnics del Servei d'Infància i Família s'han de posar en contacte amb els professionals del centre sanitari per coordinar de la millor manera possible — tenint en compte les circumstàncies organitzatives i de calendari d'ambdós serveis — la retirada de la persona menor d'edat de centre sanitari i dur-lo a la família d'acollida o al servei d'acolliment residencial corresponent.

Els tècnics del Servei d'Infància i Família han d'intentar localitzar els progenitors o tutors per citar-los a la seu de l'IMAS per notificar-los la resolució de tutela.

- Fora de l'horari laboral del Servei d'Infància i Família
  - Elaboració del RUMI.
  - Contacte amb les forces i els cossos de seguretat de l'Estat, si escau.
  - Emissió del comunicat judicial.
  - Contacte amb el jutjat de guàrdia.
  - Comunicació a la Fiscalia de Menors per fax (971 219 482).
  - Contacte amb el Servei d'Infància i Família tan aviat com sigui possible.

Si el jutjat de guarda determina expressament que la persona menor d'edat no pot tornar amb els progenitors o tutors i no hi ha cap adult responsable que se'n pugui fer càrrec cal coordinar amb els cossos de seguretat de l'Estat la recollida i el trasllat de la persona menor d'edat a un servei de primera acollida residencial.

Notificació als progenitors o tutors i retirada de la persona menor d'edat al centre sanitari

Aquest apartat s'aplica a les situacions següents:

- 1) Quan la mare està ingressada després del part i el nadó roman amb ella.
- 2) Quan els progenitors o tutors no acudeixen a la cita amb a l'IMAS per a l'acte de notificació de la resolució de tutela o no se'ls localitza a cap ubicació o domicili i l'únic lloc on es pot fer la notificació es quan visitaran la persona menor d'edat a l'hospital.
- 3) Tant la persona menor d'edat com els progenitors o tutors són al centre hospitalari (servei d'urgències o consultes externes).

L'hospital ha d'habilitar un espai perquè els tècnics del Servei d'Infància i Família comuniquin la mesura als progenitors o tutors i retirin la persona menor d'edat, tot garantint la intimitat i la seguretat de tothom. Aquest espai ha de ser el més adequat possible a les circumstàncies; si és factible, ha de ser un despatx separat de la resta de pacients o alguna habitació individual si és a la planta d'hospitalització. Així mateix, l'hospital ha de tenir tot disposat per al lliurament de la persona menor d'edat als tècnics del Servei d'Infància i Família amb la documentació pertinent (informe mèdic d'alta, pròximes cites, etc.).

Els tècnics del Servei d'Infància i Família han d'acudir a l'hospital en el dia i a l'hora acordats per notificar la tutela als progenitors i dur a terme el tràmit d'audiència. De manera simultània o immediatament després han de fer la retirada de la persona menor d'edat per dur-la amb una família d'acollida o al servei d'acolliment residencial corresponent.

Annex 6. Protocol d'actuació entre l'IBSMIA i el Servei d'Infància i Família

Atenció en urgències o consultes externes

A continuació s'estableixen les accions que cal dur a terme en les situacions en què se sospiti que hi ha desemparament i la persona menor d'edat no se'n pot anar amb els progenitors, tutors o familiars:

- 1) Elaboració del RUMI amb caràcter greu.
- 2) Comunicació:
  - Servei d'Infància i Família: de 8.00 a 15.00 h els dies laborables telefonant a la Secció d'Urgències (618 191 671).
  - Cossos de seguretat de l'Estat: de 15.00 a 8.00 h els dies laborables o a qualsevol hora els dies festius.
    - Municipi de Palma   ⇒ Policia Nacional.....971 225 263
    - Municipi de Manacor   ⇒ Policia Nacional.....971 823 092
    - Altres municipis   ⇒ Guàrdia Civil.....971 774 254 / 696 909 035
  - Fiscalia de Menors: telèfon 971 219 443; fax 971 219 482.

Persona menor d'edat hospitalitzada a l'IBSMIA els progenitors o tutors de la qual manifesten la intenció de claudicar

A continuació s'estableixen les accions que cal dur a terme en les situacions en què els progenitors o tutors manifesten la intenció de no anar a cercar la persona menor d'edat quan aquesta rebi l'alta hospitalària. El treballador social de l'IBSMIA ha d'informar els progenitors o tutors de les conseqüències legals d'aquest fet entregant-los el document informatiu elaborat pel Servei d'Infància i Família (vegeu l'apèndix d'aquest annex).

- A) Si finalment els progenitors o tutors abandonen la persona menor d'edat:
  1. Elaboració del RUMI amb caràcter greu.
  2. Comunicació:
    - a) Servei d'Infància i família:
      - Si és un cas nou, cal telefonar a la Secció d'Urgències (618 191 671).
      - Si hi ha falta de comunicació amb urgències, s'ha d'enviar un missatge per correu electrònic a la serveidemenors@imas.conselldemallorca.net (Secció Administrativa d'Urgències), amb còpia a l'adreça mnunyez@imas.conselldemallorca.net (cap d'Urgències).
      - Si el cas té un tècnic referent assignat, cal localitzar-lo a l'IMAS. (971 01 + ext.). Però si sorgeixen dificultats per localitzar-lo, cal enviar un missatge al cap territorial corresponent segons la zona (Llevant: ccerdo@imas.conselldemallorca.net; Ponent: mfons@imas.conselldemallorca.net), amb còpia a l'adreça electrònica del Servei de Menors i Família (serveidemenors@imas.conselldemallorca.net).

b) Fiscalia de Menors: fax 971 219 482.

3. Trasllat de l'hospital al centre d'acolliment residencial:

a) Si el Servei d'Infància i Família té la resolució de la tutela: la persona menor d'edat ha d'anar acompanyada pel tècnic del Servei.

b) Si el Servei d'Infància i Família no té la resolució de la tutela: la persona menor d'edat ha d'anar acompanyada per la Policia Nacional (971 225 263).

B) Si finalment els progenitors o tutors decideixen no optar per la claudicació:

1. Elaboració del RUMI amb caràcter greu.

2. Derivar la família al Servei d'Infància i Família per fer-ne una valoració:

a) Possibilitat de declaració de risc i derivació a programes específics d'intervenció en crisi.

b) Possibilitat d'optar a una guarda voluntària i d'accedir a recursos residencials o d'acolliment familiar.

3. Altres intervencions que es considerin necessàries en favor de la protecció de la persona menor d'edat i de la seva família.

Apèndix: informació sobre la claudicació

No imprimiu aquesta imatge del full informatiu, sinó el PDF corresponent, que està disponible en format bilingüe català-castellà per imprimir-lo a doble cara.

G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I SERVEI SALUT
B ILLES BALEARS

IMAS
Departament de
Drets Socials
Consell de Mallorca

Informació per als tutors legals d'un menor d'edat que es plantegen no fer-se'n càrrec després d'una intervenció clínica en un centre sanitari

La potestat parental — també coneguda com a *potestat del pare i de la mare o pàtria potestat*— és el conjunt de deures i drets que, d'acord amb la llei, els pares tenen sobre els seus fills menors no emancipats (o majors d'edat incapacitats). Segons l'article 154 del Codi civil, inclou vetlar per ells i tenir-los en la seva companyia, entre altres aspectes. Com a deure, és intransmissible, irrenunciable i imprescriptible, i engloba tant els descendents biològics com els adoptius.

Si els tutors legals decideixen deliberadament no recollir el fill o filla d'una institució sanitària, l'entitat pública competent en matèria de protecció de menors està obligada a intervenir-hi i podria declarar el desamparament i assumir la tutela del menor (art. 121 de la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència). Aquesta mesura s'hauria de comunicar immediatament a la Fiscalia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, perquè pot constituir un delicte d'abandonament de menors, que es pot penar fins i tot amb la privació de llibertat (art. 229 del Codi penal).

Per evitar les conseqüències legals descrites, si en el vostre cas hi ha circumstàncies greus i excepcionals que facin difícil o impossible conviure amb el menor, sempre heu d'evitar que quedi al centre sanitari després d'una intervenció clínica. En aquest cas convé que contacteu amb el Servei d'Infància i Família de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) telefonant al **971 76 33 25**.

En aquest Servei us atendran tot d'una i us oferiran aquestes possibilitats:

- Derivar el vostre cas a un programa d'intervenció amb famílies en crisi.
- Delegar la guarda del menor perquè ingressi en una residència o accedeixi a un acolliment familiar, a fi d'evitar que cometi accions delictives.
- Altres intervencions que es considerin necessàries per protegir el menor i la seva família.

G CONSELLERIA
O SALUT I CONSUM
I SERVEI SALUT
B ILLES BALEARS

IMAS
Departament de Drets Socials
Consell de Mallorca